

Planimetr nitkowy Neuhöfer & Sohn

AUTOR / WYTWÓRCA

CZAS I MIEJSCE

Czas powstania:
przełom XIX/XX w.

Miejsce powstania:
Wiedeń, Austria

DANE TECHNICZNE

Wymiary:
wys.: 6,5 mm, sze.: 326 mm, dł.: 223 mm

Materiał:

Technika:

PRAWA

Właściciel obiektu: Muzeum Inżynierii i
Techniki. Wizerunki cyfrowe i metadane
obektu: domena publiczna. Opis
kontekstowy: licencja CC BY-NC-SA 3.0 PL
(Uznanie autorstwa - Użycie niekomercyjne -
Na tych samych warunkach 3.0 Polska).

POZOSTAŁE INFORMACJE

MIM 90/XI/7

SŁOWA KLUCZOWE

geodezja, urządzenia pomiarowe, kartografia

OPIS

Planimetr jest narzędziem umożliwiającym wyznaczanie pola powierzchni figur płaskich, na przykład danego obszaru na mapie. Pomiar powierzchni figur geometrycznych możliwy jest na wiele sposobów, co sprawia, że istnieje kilka typów planimetrów, które działają w oparciu o różne zasady działania i mają różny schemat budowy. Pierwszy planimetr skonstruował w 1814 roku Johann Martin Hermann, po czym w pierwszej połowie XIX wieku nastąpił gwałtowny rozwój różnych konstrukcji tych urządzeń. Prezentowany tutaj planimetr jest stosunkowo prosty. Ma formę ramki zaopatrzonej w nitki równoległe rozmieszczone w niewielkich odstępach. Po nałożeniu na rysunek lub mapę, ramka ta pozwala zmierzyć daną powierzchnię poprzez rozłożenie jej na szereg pasków, których łączna długość odpowiada powierzchni figury. Prezentowany przyrząd powstał około sto dwadzieścia lat temu w wiedeńskim zakładzie Josepha i Carla Neuhöferów, specjalizującym się w produkcji przyrządów geodezyjnych różnego typu. Uwagę zwraca duża precyzja wykonania mosiężnej ramki wraz z oznaczeniami i podziałkami. Egzemplarz ten do lat 60. XX wieku był używany przez krakowskiego geodetę do wykonywania map katastralnych. Ciekawostka: nazwę „planimetr” próbowano w Polsce zastąpić nazwą „powierzchnik”, lecz określenie to nie przyjęło się i pozostano przy nazwie bazującej terminie łacińskim. Bibliografia: F. Kucharzewski, Planimetry polskie i ich wynalazcy, „Przegląd Techniczny” 1902, https://bcpw.bg.pw.edu.pl/Content/4521/przeglad_techiczny_1902_t40_nr21_s247.pdf, dostęp 2.06.2021. M. Kluza, Polscy wytwórcy instrumentów naukowych w XIX wieku [w:] Polscy twórcy aparatury naukowej, red. A. Strzałkowski, seria Monografie, T. X, Kraków 2006, s. 277–285. C. Neuhöfer, Neuhöfer & Sohn of Vienna, tłum. J. B. te Pas, „Bulletin of the Scientific Instrument Society” 1997, nr 52 (1997), s. 31-32, <https://cdn.website-start.de/proxy/apps/ilai8i/uploads/gleichzwei/instances/83BA095F-F52A-41E5-A000-752EC15ABDB0/wcinstances/epaper/f390f418-fd31-482d-b173-cde29019c6ce/pdf/Neuh%C3%B6fer-&-Sohn.pdf>, dostęp 01.06.2021.